

ARVIKA KOMMUN

Trygghet, ansvar och respekt på

Agnetebergsskolan 2018-2019

Förskoleklass

Grundskola, åk.1-3

Grundsärskolans träningskola/fritidshem

Årlig plan mot diskriminering, trakasserier
och kränkande behandling

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
Bakgrund.....	1
Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling	1
Vision	2
Ordlista	3
Skolans arbete - ansvarsfördelning	4
Kontaktpersoner inom skolan	5
Kartläggning under läsåret 2017-2018	5
Förskoleklass.....	6
Sammanfattning av svaren på enkäterna, 2017-2018.....	6
Analys av förskoleklassens och grundskolans kartläggning samt åtgärder under läsåret 2017-2018	8
Grundsärskolans träningsskola	10
Analys av träningsskolan, kartläggning och åtgärder under läsåret 2017-2018	11
Mål samt främjande och förebyggande åtgärder för läsåret 2018-2019	13
Kränkande behandling.....	15
Trakasserier och sexuella trakasserier	16
Diskrimineringsgrunderna	16
Kön	16
Könsöverskridande identitet eller uttryck.....	16
Etnisk tillhörighet.....	17
Religion eller annan trosuppfattning	17
Funktionsvariation.....	17
Sexuell läggning.....	17
Ålder	18
Delaktighet – förankring - information	18
Kompetensutveckling	19
Uppföljning och utvärdering.....	19
Frågeställningar som undersöker skolans verksamhet	20
Frågeställningar som analyserar skolans verksamhet.....	21
Uppmärksamma – utreda – dokumentera – åtgärda och följa upp diskriminering, trakasserier och kränkande behandling mellan elever	22
BILAGA 1	23
BILAGA 2	25
BILAGA 3	27
Kontakter för mer information.....	29

Bakgrund

Diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är olagliga handlingar. I skolan är trygghet och studiero grundförutsättningar för utveckling och lärande. För att stärka dessa grunder och de rättigheter varje människa har till sin egen okränkbarhet har vi två lagar.

Diskrimineringslagen (2008:567) har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Lagen omfattar även förbud mot sexuella trakasserier och trakasserier som har samband med diskrimineringsgrunderna. Skolan är enligt lag skyldig att arbeta med aktiva åtgärder för att motverka all form av diskriminering (Kap 2 och 3). Detta arbete ska dokumenteras.

Skollagen (kap 6) anger att kränkande behandling av barn och elever är förbjudet.

Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Alla skolor ska bedriva ett målinriktat arbete för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. En plan för arbetet mot kränkande behandling måste enligt lagen upprättas. Där ska det tydligt framgå vilka insatser skolan gör för att skapa en trygg skola med en god arbetsmiljö för alla.

Det ska även finnas riktlinjer och rutiner som klargör hur verksamheten motverkar samt agerar om diskriminering eller någon form av trakasserier påstås ha inträffat. Här ska det framgå hur skolan bedriver ett fortlöpande arbete med aktiva åtgärder.

Skolans plan ska innehålla en redogörelse för vilka främjande och förebyggande åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under läsåret vad gäller diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. En uppföljning, utvärdering och analys av dessa åtgärder ska finnas med i planen för efterföljande år.

Arbetet med de aktiva åtgärderna bedrivs på skolan i fyra steg och omfattar kränkande behandling, trakasserier och samtliga diskrimineringsgrunder. Detta sker utifrån ett aktivt och ständigt pågående arbete enligt cirkelmodellen, se nedan.

De fyra stegen som skolans personal ska bedriva

1. Undersöka den egna verksamheten för att upptäcka om det finns risker för kränkning, diskriminering, trakasserier – inklusive sexuella trakasserier – eller repressalier samt andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter. Det kan både vara reella, faktiska hinder och hinder i form av attityder, normer och strukturer.
2. Analysera orsakerna till de risker och hinder som har upptäckts.
3. Åtgärda – genomföra åtgärderna för att förebygga kränkning, diskriminering och trakasserier, detta för att främja lika rättigheter och möjligheter.
4. Följa upp och utvärdera arbetet.

I planen ska det finnas med rutiner för hur man åtgärdar situationer där kränkningar eller trakasserier skett och hur sådana händelser dokumenteras. Det ska tydligt framgå hur ansvaret för olika åtgärder är fördelat mellan rektor och personalen i skolan.

Samverkan med elever, vårdnadshavare och personal är obligatorisk och kan ske med representanter från olika grupper.

Vision

På Agnetebergsskolan arbetar vi för att motverka alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Vår målsättning är att ha en god arbetsmiljö där alla bemöts med respekt och känner trygghet, trivsel och arbetsglädje.

Ordlista

Diskriminering: När skolan behandlar någon, elev eller vuxen, sämre än andra på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning eller ålder.

Direkt diskriminering: En person missgynnas genom att han eller hon behandlas sämre än andra.

Indirekt diskriminering: Skolan missgynnar genom att förutsätta att alla bör behandlas lika.

Trakasserier: Handlingar som kränker en annan persons värdighet och som har samband med diskrimineringsgrunderna ovan. Både elever och personal kan göra sig skyldiga till trakasserier.

Sexuella trakasserier: Kränkande handlingar som har sexuell anspelning.

Kränkande behandling: När en persons uppträdande kränker en annan persons värdighet utan att kränkningen har samband med diskrimineringsgrunderna ovan. Kränkningar är ofta ett uttryck för makt eller förtryck.

Kränkningar kan vara:

- Fysiska (slag, knuffar)
- Verbala (hot, svordomar, öknamn)
- Psykosocial (utfrysning, blickar)
- Texter och bilder (lappar, foto, sms)

Mobbning är när en eller flera personer vid upprepade tillfällen medvetet kränker någon. De som mobbar utövar sin makt över den de ger sig på.

Det är den utsatte eleven som avgör om beteendet eller handlingen är oönskat eller kränkande. Varje elev har rätt att få stöd och bli tagen på allvar. En utredning ska göras och åtgärder vidtas. Elev som deltagit i en utredning om kränkning, trakasserier eller diskriminering får inte utsättas för repressalier.

Skolans arbete - ansvarsfördelning

Det är rektors ansvar att:

- all personal, alla elever och vårdnadshavare känner till att diskriminering, trakasserier och kränkande behandling inte är tillåtet i skolan.
- skolan granskar sin verksamhet för att upptäcka risker för diskriminering, trakasserier och kränkningar.
- det drivs ett målinriktat arbete för att främja ett tryggt klimat och motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- en årlig plan upprättas, utvärderas och revideras i samarbete med personal, elever och vårdnadshavare.
- en utredning görs och åtgärder vidtas om skolan får kännedom om att diskriminering, trakasserier eller kränkningar förekommer.
- se till att skolan har en modell för dokumentation av sådana händelser.

Det är personalens ansvar att:

- följa skolans årliga plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som förmedlas.
- vara lyhörd för stämningen på skolan och hur det sociala samspelet i klasserna fungerar.
- tillsammans med eleverna ta fram klassens och skolans trivselregler.
- i det vardagliga arbetet prata med eleverna om konfliktlösning och påtala kränkningar.
- åtgärder vidtas när diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling misstänks, anmäls eller upptäcks.
- dokumentera fall av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- följa upp utredda fall av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Personalen i skolan förväntar sig att föräldrar

- påtalar diskriminering, trakasserier och kränkande behandling som förekommer i skolan.
- ställer upp och samarbetar med skolan när det gäller hanteringen av sådana händelser.
- stöttar sina barn att vara goda kamrater.

Personalen i skolan förväntar sig att elever

- påtalar om det förekommer trakasserier eller kränkande behandling i skolan.
- är goda kamrater och följer skolans och klassens ordningsregler.

Vid misstanke om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling kontakta snarast skolan.

Kontaktpersoner inom skolan

- Klassläraren
- Rektor Tarja Nevala, tel. 0570-82860 eller 073-2756268
- Skolans elevhälsoteam med rektor
- Skolsköterska Therese Högfeldt, tel. 070-2148681
- Kurator Ann-Cathrine Olsson, tel. 070-1014528
- Specialpedagog Berit Andersson, tel. 073-2703125

Kartläggning under läsåret 2017-2018

Eleverna i åk.1 – åk.3 har under läsåret gjort den kommun gemensamma grundskolenkäten. Detta är en årlig kartläggning för att upptäcka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling på skolan.

Eleverna i förskoleklass – åk.3 har en gång per läsår fyllt i skolans trygghetsenkät. Varje elev har då individuellt svarat på frågor som berör trivsel och trygghet i klassen och på skolan. De har även skrivit ner saker som de tycker är bra samt saker de vill ändra på i klassen/skolan.

Ett främjande och förebyggande arbete för hela skolan (Fsk-åk.3, fritidshemmen samt grundsärskolan) startade under höstterminen med det gemensamma temat, ”Vänskap och hälsa”. En arbetsgrupp bestående av lärare, kurator och skolsköterska gjorde en gemensam planering där arbetet anpassades utifrån varje klass och årskurs.

Mentorerna och övrig personal har under läsåret fortlöpande observerat och stämt av elevernas mående och trivsel. Vid behov har mentorerna kopplat in och tagit stöd av EHT-teamet, d.v.s. specialpedagog/rektor/kurator/skolsköterska. Om en elev har känt sig utsatt/kränkt har beslut fattats i samråd med vårdnadshavaren om att eleven under en tid ska kartläggas i den lär- och lekmiljö som han/hon vistas i. Iakttagelserna har då dokumenterats skriftligt av mentorn. Det har vid dessa fall varit en kontinuerlig och regelbunden uppföljning mellan mentor, vårdnadshavare samt vid behov EHT-personal. Vid utvecklingssamtalen, som är en gång per termin, har alla elevers mående följts upp. Kontakt har även tagits med elev och vårdnadshavare vid behov. Alla klasser har varannan vecka klassråd. Under dessa samtal har mentorerna stämt av med eleverna hur de mår i klassen/skolan. De frågor som har berört hela skolan har tagits upp på elevrådet, då deltar även skolans rektor.

Under läsåret har lärare, fritidspedagoger och personal från elevhälsan samverkat kring förebyggande insatser. Målet har varit att binda samman elevhälsouppdraget med lärandeuppdraget, d.v.s. tvärprofessionellt och kollegialt lärande som grund till förändring. Det har skett genom återkommande elevhälsomöten (EHM) där man tillsammans arbetat kring frågor om elevens/elevs lärande, utveckling och hälsa med fokus på följande faser: beskriva och redogöra, analysera och förstå samt planera hur vi ska arbeta vidare.

Skolsköterskan har haft hälsosamtal tillsammans med elev och vårdnadshavare i förskoleklass. Samtalet har då bl.a. handlat om elevens mående. I åk.2 har skolsköterskan haft hälsokontroll och träffat eleverna två och två.

Förskoleklass

Skolan har en organisation som har möjliggjort att eleverna i de båda förskoleklasserna och åk.1 klasserna har haft en samverkan med varandra under skoldagen. Det har inneburit att eleverna i förskoleklasserna har varit tillsammans med eleverna i åk.1 när de t.ex. har haft utelek, idrott, Läslyktan, matematik och musik. När det har varit lunch har eleverna i förskoleklass och åk.1 suttit bredvid varandra. Den här samverkan har gjort att eleverna i förskoleklassen har fått goda förebilder, vilket har skapat en lugnare miljö samt utmanat deras vilja och lust att lära sig olika saker.

Vid utvecklingssamtalet samt skolsköterskans enskilda hälsosamtal har det framkommit att både elever och föräldrar har varit mycket nöjda över det nära samarbetet som funnits mellan förskoleklass, åk.1 och övriga klasser.

Resultaten på skolans egen enkätundersökning visar att eleverna i förskoleklass känner sig trygga och trivs bra på skolan.

Sammanfattning av svaren på enkäterna, 2017-2018

Enkät som genomförts med samtliga grundskoleelever i kommunen, nov. 2017

Nedan visas svaren för Agnetebergsskolans elever i en jämförelse med svaren från 2015 och 2016. De procentvärden som anges är den andel av eleverna som svarat att påståendet stämmer helt/stämmer till stor del.

Agnetebergsskolan	2015	2016	2017
Jag trivs bra i skolan.	96,6	92,4	93,1
Jag har arbetsro på lektionerna.	74,7	69,4	67,4
Jag känner mig trygg i skolan.	97,6	95,0	91,7
Jag har vänner i skolan.	97,4	97,6	96,1

Källa: Arvika kommuns grundskoleenkät

På frågan om eleverna trivs i skolan ligger värdet något högre 2017 jämfört med 2016, men lägre 2015.

Påståendet ”Jag har vänner i skolan” ligger något lägre 2017, jämfört med 2016 och 2015.

Vad gäller påståendet om eleverna har arbetsro på lektionerna visar enkätsvaren att värdet har sjunkit 2017, jämfört med 2016 och 2015. Detsamma gäller för värdet ”Jag känner mig trygg i skolan”.

Agnetebergsskolans trygghetsenkät som genomförts med förskoleklass-åk.3, mars 2018

Påstående	2016	2017	2018
Jag trivs i klassen.	99	100	100
Jag känner mig trygg i klassen.	99	99	100

Jag har kamrater i skolan och i klassen.	99	100	99
Jag har arbetsro på lektionerna.	95	96	95
De vuxna i skolan lyssnar på mig och bryr sig om mig.	97	95	98
Jag vet vem/vilka jag ska prata med på skolan om jag eller någon annan har behandlats illa.	98	96	98
Jag pratar med min lärare om jag behöver det.	97	95	98

Källa: Agnetebergsskolans egen trygghetsenkät. Svaren har angetts i procent.

I mars svarade 170 av 176 elever på skolans egen trygghetsenkät. En jämförelse har gjorts med svaren från 2016 och 2017.

Enkäten, i mars 2018, visar ett högre resultat på samtliga påståenden jämfört med den kommunövergripande enkäten, nov. 2017. Vad gäller påståendena om de vuxna lyssnar och bryr sig om eleven, om eleven vet vem/vilka de ska prata med på skolan om de eller någon annan har behandlats illa samt om de pratar med sin lärare om de behöver det har ett något högre värde 2018 jämfört med 2017.

De platser som nämns som otrygga inomhus är i klassrummet (1 av 170), på idrotten då det finns några elever som retas eller klagar på dem (4 av 170), i matsalen (2 av 170) och där man hänger kläderna (3 av 170). Andra platser inomhus som nämns är på Biffen och i dockvrån på Söder (svar från elever i åk.1).

Sammanlagt är det 2 av 170 elever som känner sig otrygga på bussen. En elev upplever att alla svär på bussen. 6 av 170 elever känner sig otrygga på skolgården. Platser som då nämns är klätterställningen, att teor kan säga dumma saker till dem, att det är mycket ljud som skrämmer dem, att de blir rädda när de är själva vid gungorna för då är man så nära grinden samt att man blir rädd när ingen vuxen är nära och man råkar slå sig.

På frågan vad eleverna gör om de själva eller någon kamrat blir illa behandlad så svarar eleverna i samtliga klasser att de säger till sin fröken/magister. Övriga svar är att de säger till en vuxen, tröstar och hjälper den som någon har varit dum mot, säger ”sluta”, hämtar en fröken, går därifrån, blir arg och vill därför inte lyssna samt att de struntar i det.

När det gäller frågan vad eleverna tycker är bra med Agnetebergsskolan svarar de bl.a. att allting är bra (många svar), att det är en bra skola, att alla är snälla, att maten är god, att det är roligt att gå till skolan och att elever och vuxna är snälla och hjälpsamma. De upplever också att alla vuxna bryr sig om alla elever.

Angående kamrater på skolan svarar eleverna bl.a. att kompisarna är snälla och bra, att de får vänner, att de leker och har roligt, att de får leka med de större barnen, att rasterna är roliga, att det alltid finns någon att leka med och att alla ska få vara med i leken.

Eleverna svarar att utemiljön är bra med stor skolgård och att det finns många roliga saker att hitta på ute. De tycker att det finns bra ställen som t.ex. klätterställningen, fotbollsplanen och bandyplanen.

Vad gäller undervisning och lärande tycker eleverna att de lär sig mycket och bra saker (t.ex. skriva, läsa, matte, odla paprika). Övrigt som nämns är att det är kul med gymna, sjunga, simma och se film. De tycker även att lärarna är bra på att lära ut saker.

På frågan om det är något som eleverna skulle vilja ändra på i klassen/skolan svarar de bl.a. att alla ska få vara på baksidan, att skolgården ska plogas bättre och att det finns ställen som behöver målas om. Det finns även önskemål om en kompisgunga på framsidan, tunnelrutschkana, nya bey-blade banor, en fotbollsplan till och en multiarena som kommunen lovade köpa till skolan. Övrigt som nämns är att man ska få sitta var man vill i matsalen, mer pannkakor, att få baka oftare, att alltid få jobba fritt, att få måla mer, att få leka i förskolans lokaler, att ha kortare skoldag, att det blir ny asfalt på basketplanen och att smöret byts ut då det, enligt eleven, finns plast i det som skolan har. Det är även elever som svarar att allt är bra och att det inte finns något som de vill ändra på.

Analys av förskoleklassens och grundskolans kartläggning samt åtgärder under läsåret 2017-2018

Åtgärder som fått positiv effekt för trivseln och tryggheten:

Skolan har haft ett gemensamt, aktivt och reflekterande förhållningssätt till de normer och värden som den förmedlat genom sin organisation och undervisning. Alla på skolan har tagit avstånd från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Alla kränkningar och konflikter som har kommit till personalens kännedom har föranlett omedelbara åtgärder. Vid de ärenden som vårdnadshavare har kontaktats har personal, rektor, elever och vårdnadshavare tillsammans varit delaktiga i utredningsarbetet, ärendena har dokumenterats, följts upp och avslutats i samförstånd.

Skolans förebyggande insatser med regelbundna elevhälsomöten (EHM) har minskat behovet av akuta åtgärder. Fokus har då legat på: nuläge, reflektion, fördjupning, planering och avslut. Det kollegiala lärandet och salutogena förhållningssättet har gjort att skolan har blivit bättre på att ringa in utmaningar och möjligheter, långt innan arbetsinsatserna har blivit enbart av åtgärdande karaktär.

Svaren på skolans egen enkät och den kommunövergripande enkäten har analyserats av rektor, specialpedagog och lärare. De har sedan diskuterats med eleverna på klassråd/elevråd. Enkätsvaren visade att en mycket stor andel av eleverna trivs och känner sig trygga på Agnetebergsskolan. I de fall då det har framkommit att enskilda elevers mående inte har varit bra så har läraren haft enskilt samtal med dem.

Personalen har haft återkommande diskussioner på arbetslagsmöten, som är en gång i veckan, om hur de genom sitt förhållningssätt och agerande förankrar normer och värderingar hos eleverna. Vid behov har specialpedagog, kurator eller skolsköterska kontaktats som stöd och bollplank.

All personal har varit medveten om sin betydelse som förebild genom sitt förhållningssätt och sitt agerande. De har varit lyhörda och har haft nolltolerans mot all form av diskriminering, kränkningar och trakasserier. Detta gäller även om personalen har fått kännedom om kränkningar och trakasserier som har förekommit på fritiden inom de sociala medierna. Diskussioner med eleverna har förts om de sociala mediernas betydelse och vilka risker som kan uppstå.

Skolans ordningsregler har processats fram genom diskussioner i klasserna, därefter har beslut fattats på elevrådet. På elevrådet har reglerna följts upp kontinuerligt under läsåret. Elevrådsrepresentanterna har varit goda förebilder för att aktivt upprätthålla reglerna.

Skolgården är en gemensam stor yta. Eleverna i förskoleklass och åk.1 har mest använt utrymmet på skolans framsida. Att de yngre eleverna har haft ett begränsat område att vara på har gett dem en större närhet till vuxna och en tryggare utemiljö. Eleverna i åk.2-3 har använt hela skolgården för rastaktiviteter. Under två dagar i veckan har fritidspersonal haft rastaktiviteter på förmiddagsrasten för både de yngre och äldre eleverna. Detta har varit ett bra stöd för de elever som har svårt för leken på egen hand. Eleverna har varit positiva till skolgården och de lekredskap som finns, t.ex. linbanan, klätterställningen, gungbrädan, gungorna, sandlådorna, labyrinten etc. Skolan har haft många rastvärdar ute, vilket har bidragit till en ökad trygghet på hela skolgården. Vissa elever har fått vuxenstöd på rasterna, då detta har varit ett behov.

Personalen har bemött elevernas attityder, värderingar och språkbruk. De har även haft samarbetsövningar för att ge eleverna exempel och modeller på hur man visar respekt och hänsyn i praktiken. Temaarbetet ”Vänskap och hälsa”, där lärare kurator och skolsköterska har samarbetat har fallit mycket väl ut och kommer därför att fortsätta även nästa läsår.

Samverkan mellan lärare/pedagoger, elever och klasser har bidragit till en tryggare skolmiljö, t.ex. Läslyktan. Ibland har elever i olika åldrar och klasser samarbetat i undervisningen, vilket har utmanat elevernas kunskaper samt att de äldre eleverna har fått agera förebilder för de yngre.

Kartläggningen visade också att följande åtgärder inte har gett någon effekt eller behöver utformas på ett annat sätt:

De gemensamma reglerna behöver även involvera övrig personal som lokalvårdare, vaktmästare och kökspersonal för att skapa en helhet för eleverna. Mer precisa och tydliga regler diskuteras i elevrådet.

Den gemensamma trygghetsenkäten från kommunen visar på en sämre arbetsro på lektionerna i november, jämfört med skolans egen trygghetsenkät som genomförs i mars. Skolan behöver därför tidigt vid höstterminens start arbeta med förebyggande och främjande åtgärder för att öka arbetsron på lektionerna. Frågeställningar som ska lyftas i klasserna och på föräldramöten för diskussion är: Vad innebär ordet arbetsro? När är det viktigt att vi har arbetsro? Varför behöver vi ha arbetsro? Arbetsron följs kontinuerligt upp i alla klasser.

En viktig åtgärd är att tidigt på terminen och tillsammans med eleverna utarbeta skolans ordningsregler. Skolans ordningsregler följs kontinuerligt upp i alla klasser. Yoga och mindfulness (Barn i balans) ska också vara ett främjande och förebyggande arbete som används i klasserna för att öka elevernas arbetsro och minska deras stress. Skolsköterskan ska ingå i elevarbetet vad gäller kostens betydelse, t.ex. att begränsa mängden socker, samt att fysisk rörelse tillsammans med kamrater ökar elevernas välmående och hälsa.

Lärarna/pedagogerna ska aktivt jobba med elevernas språkbruk. Personalen ska omedelbart ingripa om elever har en tråkig attityd eller använder ett språkbruk som inte är acceptabelt.

Pedagogerna behöver samtala än mer med eleverna om olika funktionsvariationer, vilket skulle öka elevernas medvetenhet om diskriminering. I skolans arbete med ”Läslyktan” har klasserna aktivt jobbat med de olika diskrimineringsgrunderna, något som har fungerat väl och öppnat upp för spontana samtal. I åk.3 har eleverna arbetat med fakta om religionerna judendom, islam och kristendom i ett jämförande perspektiv. Detta har skapat en större förståelse för varandras olikheter och likheter.

Skolans egen trygghetsenkät visar att det finns några elever som är otrygga på skolgården (t.ex. vid klätterställningen, vid gungorna, på bandyplanen, när ingen vuxen är nära och man råkar slå sig) Skolan ska alltid ha ett aktuellt rastvärdsschema uppsatt i personalrummet. Där ska det finnas med namn på de rastvärdar som är ute. Rastvärdarna ska fördela sig över skolgården och trygga upp på de platser där eleverna känner sig mest otrygga. Rastvärdsschemat följs upp en gång i månaden när det är ”Husmöte”.

Två elever känner sig otrygga när de åker buss. Mentorerna till de här eleverna följer upp det med vårdnadshavarna så att eventuella åtgärder kan sättas in så fort som möjligt.

Inomhus upplever några elever att matsalen, korridoren där man hänger kläderna, på idrotten och toaletten är platser som de känner sig otrygga på. Personalen ska här stärka upp med större vuxennärvaro så att inga elever ska behöva känna sig otrygga.

Grundsärskolans träningskola

Från och med februari 2016 har den fysiska närheten ökat mellan grundskolan och grundsärskolans träningskola, på grund av att en skollokal har byggts i anslutning till Agnetebergsskolan. Eleverna i träningskolan har integrerats med grundskolan utifrån varje enskild elevs förutsättningar och behov. Det har t.ex. inneburit att eleverna har varit med på idrott, musik, och raster. Det har varit en sporadisk kommunikation mellan personalen i grundskolan och träningskolan, för att försöka ta tillvara på de möjligheter som finns för integrering.

Personalen i träningskolan har kontinuerligt stämt av med vårdnadshavarna hur eleverna känner trivsel och trygghet på skolan/fritidshemmet. Vid utvecklingssamtalen 1 gång/termin har trivsel och trygghet varit en viktig fråga. Eleverna har haft en kontaktbok och ibland en I-pad som kommunikationslänk mellan hemmet och skolan.

Träningskolans lokaler är nybyggda vt. 2016, och är anpassade utifrån elevernas behov och funktionsvariationer. De elever som är i behov av fritidstillsyn har sin fritidshemsverksamhet i samma lokaler och med samma personal.

Under vårterminen 2018 gjordes istället för den lokala trygghetsenkäten en kommunövergripande trygghetsenkät riktad till vårdnadshavarna. Resultatet som redovisas i det övergripande kvalitetsarbetet i kommunen och avser då hela grundsärskolan/träningskolan i Arvika kommun.

Några elever har inför utvecklingssamtal besvarat en elevenkät, svaren är svåra att tolka eftersom eleverna har haft svårt att ge adekvata svar.

Analys av träningskolan, kartläggning och åtgärder under läsåret 2017-2018

Åtgärder som fått positiv effekt för trivseln och tryggheten:

Personalen har inbjudit vårdnadshavarna i verksamheten till gemensamma föräldramöten, utvecklingssamtal, trivselträffar samt spontana besök i skolan. Detta har gett en god inblick i undervisningen och verksamheten på fritidshemmet.

Personalen har dagligen informerat vårdnadshavarna om skolans verksamhet genom kontaktböcker samt även via I-pad. Vid behov har personalen ringt till vårdnadshavaren. Vårdnadshavarna har alltid haft möjlighet att nå någon av personalen via telefon under hela skoldagen samt under fritidshemstiden. Någon personal har alltid funnits tillgänglig i hallen vid början och slutet av dagen.

Personaltätheten har varit hög på grund av att eleverna behöver mycket vuxenstöd både i undervisning och i det sociala samspelet. Vuxenstödet har skapat en stor trygghet för både elever och vårdnadshavare.

Varje elev har haft ett individuellt anpassat dagsschema där det tydligt har framgått vad de ska göra och var de ska vara i skollokalerna. På personalens schema framgår även vem som arbetar med eleven. Detta har skapat trygghet och tydlighet både för elever och personal. Samma typ av schema har funnits på fritidshemmet.

Miljön inne och ute har varit väl anpassad till elevernas behov. Inomhus har eleverna haft incheckningsbilder så de tydligt har kunnat se vilken aktivitet rummet är anpassat för. Lilla skolgården utanför träningskolan har staket och grindar, då några av eleverna kan vara rymningsbenägna.

Vid beställning av vikarier har det via Bemanningscentralen funnits ”Prio-vikarier” för både skola och fritidshem. ”Prio” innebär att man har några få vikarier som känner till verksamheten både i skolan och på fritidshemmet, detta skapar trygghet för eleverna och verksamheten. En omfördelning av personalen inom verksamheten har vid personalfrånvaro varit ytterligare ett sätt att behålla den trygghet och stabilitet som är viktig för eleverna.

Kartläggningen visade också att följande åtgärder inte har gett någon effekt eller behöver utformas på ett annat sätt:

Träningskolans verksamhet har funnits på Agnetebergskolan sedan februari 2016. Det har sedan starten varit en lång arbetskrävande process för personalen att skapa normer och rutiner kring träningskolans verksamhet och undervisning.

Elevunderlaget (11 elever) är en elevgrupp som har stora behov och betydande begränsningar genom sina funktionsvariationer. Alla elever är beroende av att ha en vuxen som stöd både i undervisningen och i det sociala samspelet. 7 av 11 elever har behov av alternativ kommunikation vilket påverkar möjligheten att samtala och vara delaktiga i värdegrundsarbete. På grund av detta blir vårdnadshavarna mycket viktiga samarbetspartners

för skolans/fritidshemmets personal. Det är vårdnadshavarna som bäst kan se hur deras barn mår och trivs i skolan/fritidshemmet. Trygghetsenkäterna har därför riktats till vårdnadshavarna. Det är i det dagliga skolarbetet som personalen alltid måste vara uppmärksamma på elevernas mående. Kränkningar har än så länge inte funnits inom träningskolans elevgrupp.

Inför nytt läsår 18-19 kan man i träningskolans se vissa åtgärder och utvecklingsområden som kan utvecklas för att förbättra värdegrundsarbetet.

Återkommande forum där grundskolans och träningskolans personal träffas för att diskutera möjligheter till samverkan. Detta skulle kunna bli ett utvecklande arbete som ger större förståelse och positiv effekt i elevgrupperna.

Skapa ett faddersystem för att involvera träningskolans elever i värdegrundsarbetet.

Gemensamma sittningar där representanter från träningskolans deltar i grundskolans arbetslag då skolans regler och normer för den gemensamma skolgården upprättas samt se möjligheter för träningskolans elever att delta i skolans temaarbeten som har ett elevhälsofrämjande syfte.

Mål samt främjande och förebyggande åtgärder för läsåret 2018-2019

Med utgångspunkt från utvärderingen och analysen av föregående års arbete samt kartläggningen revideras målen och nya åtgärder bestäms för årets plan.

Mål

- Elever ska känna sig trygga i att all personal aktivt ingriper, åtgärdar och följer upp, så snart någon form av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling upptäckts eller anmälts, d.v.s. nolltolerans.
- Vi har en god arbetsmiljö, där alla bemöts med respekt, känner trygghet, trivsel och arbetsglädje. Alla använder ett respektfullt och vårdat språk.
- All personal ska veta hur de ska agera vid upptäckt av diskriminering/trakasserier/kränkande behandling.
- Vi ska i de årliga enkätsvaren från eleverna kunna se en positiv utveckling, vad gäller deras svar om trygghet, trivsel, arbetsglädje och arbetsklimat.
- Vi ska under året bygga upp en samlad bild av hur det främjande och förebyggande arbetet som görs på skolan ser ut, för att inför nästa läsår kunna utveckla det vidare.

Övergripande främjande och förebyggande åtgärder

Skolnivå

- Skolan har ett gemensamt, aktivt och reflekterande förhållningssätt till de normer och värderingar som den förmedlar genom sin organisation och undervisning.
- Forum planeras in där grundskolans och träningskolans personal träffas för att diskutera samverkan. Det ska finnas med representanter från personalgrupperna inom träningskolan, grundskolan, förskoleklass och fritidshemmet, t.ex. vid gemensamma teman som har ett elevhälsofrämjande syfte samt vid diskussioner som handlar om skolans regler och normer för den gemensamma skolgården. Här kan även ett ev. faddersystem vara aktuellt mellan grundskola och träningskola.
- Diskussioner förs inom personalgruppen för att enas om tolkning av regler, påföljder samt hur och när man ska agera i olika situationer.
- Närvarande och engagerade vuxna i skolan.
- Eleverna i träningskolan har alltid ett vuxenstöd med sig.
- Rastvärdar: Många vuxna är ute på rasterna samt att rastvärdarna fördelar sig på skolgården utifrån behov. Vissa elever har behov av resurspersonal. Rastvärdsschemat följs upp en gång i månaden när det är "Husmöte" för lärarna.
- Rastaktiviteter för förskoleklass-åk.1 en gång i veckan, och för åk.2-3 två gånger i veckan.
- Alla klasserna, träningskolan och förskoleklass-åk.3, gör en trygghetsenkät för att undersöka var eleverna känner sig mest trygga/otrygga på skolgården och inomhus.

Trygghetsenkäten görs i klasserna i mars. Vårdnadshavarna är delaktiga för de elever som har svårigheter med att själva svara på frågorna.

- Trygghetsfrågor som stående punkt på arbetslagsmöten.
- Gemensamt ta fram skolans ordningsregler vid terminsstart. Uppföljning på Klassråd och beslut på Elevråd. Om ordningsreglerna inte följs vidtar skolan åtgärder.
- Personalen i EHT-teamet finns vid behov med som handledare och stöd för lärarna och övrig personal. Detta för att skapa en samsyn kring förhållningssätt, arbetsmetoder och strategier för elever i behov av särskilt stöd.
- Förebyggande insatser med regelbundna elevhälsomöten (EHM) för att minska behovet av akuta åtgärder. EHT-team och berörd personal deltar i det kollegiala lärandet och salutogena förhållningssättet.
- Tema Vänskap/Hälsa för alla elever på Agnetebergsskolan.

Gruppenivå

- Personalen tar tillfällen i akt och bemöter elevernas attityder och värderingar.
- Samarbetsövningar: Ge eleverna exempel och modeller på när/hur man visar respekt och tar hänsyn samt hur de kan använda det i praktiken, t.ex. på raster och i konfliktsituationer.
- Trygghetsfrågor diskuteras regelbundet på klassrådet och förs vid behov vidare till elevrådet.
- Gemensamt framtagna ordningsregler för klassen. Dessa följs kontinuerligt upp på klassråden.
- I den dagliga verksamheten med eleverna finns det med moment som tar upp värdegrundsfrågor.
- Exempel på metoder som används för att stärka gruppen/klassen: värderingsövningar, samtal, temaarbete, rollspel, trygghetsövningar, diskussioner kring rättigheter och skyldigheter, massage, yoga och mindfulness - Barn i balans etc.
- Vid temaarbetet Vänskap/Hälsa kommer vårdnadshavarna, skolans kurator och skolsköterska att delta.

Individnivå

- Elevsamtal, enskilt eller i smågrupper.
- Genom samtal stärka enskilda elever, positiv förstärkning.
- Uppmärksamhet på situationer där elever kan riskera att känna sig utslutna eller kränkta på annat sätt.
- En fungerande dialog mellan skola-hem-skola.
- Samtal med berörda elever då kränkningar förekommer, samt dokumentation, kontakt med vårdnadshavare, fylla i blankett om kränkande behandling/trakasserier/diskriminering, samt stöd från elevhälsoteamet.
- Pedagogerna kan utifrån behov och önskemål boka tid med personal från elevhälsoteamet för att få stöd och handledning i det sociala arbetet med elever och föräldrar.

Ansvar: Rektor och all personal

Kränkande behandling

Främjande och förebyggande åtgärder:

- Skolan granskar varje läsår rutiner på skol- grupp- och individnivå för att upptäcka och se om de kan innebära risk för kränkningar av elever.
- Diskussioner med eleverna förs om de sociala mediernas betydelse vad gäller risk för kränkningar, d.v.s. vilket ansvar var och en har för det som skrivs och vilka bilder som publiceras.
- Personalen är medveten om sin betydelse som förebild genom sitt förhållningssätt och agerande.
- Skolan arbetar på olika sätt med begrepp ur Lgr 11, såsom demokrati, mänskliga rättigheter, respekt, ansvar m.m.
- Ett förebyggande arbete med språkbruket sker i klasserna.
- Personalen arbetar med socialt emotionellt lärande i klassrummet som syftar till att alla ska känna sig lika värda. Detta ska ske under hela skoldagen.
- Skolans personal har nolltolerans mot alla former av kränkningar och ingriper genast. Det här gäller även om personalen får kännedom om kränkningar som förekommer på fritiden inom de sociala medierna, då det påverkar elevens/elevernas skolsituation.
- Personalen är lyhörd och tar elevernas signaler på allvar.
- Alla klasser diskuterar i början av höstterminen vilka ordningsregler som ska gälla på skolan, med speciell inriktning mot diskriminering och kränkande behandling. De följs sedan upp i elevrådet där reglerna slutligen bestäms. Även lokalvårdare, kökspersonal och vaktmästare görs delaktiga i arbetet.
- Det förs ett medvetet arbete och en kontinuerlig information mellan personalen för att skapa en gemensam grundsyn kring regler och bemötande av elever, i de fall man behöver ingripa.
- En kontinuerlig dialog förs med eleverna för att tydliggöra vad som är viktigt på rasterna och lektionerna för att alla ska trivas.
- Angripa språkbruket utifrån vad som upplevs som kränkningar. Diskutera och synliggöra jargonger elever emellan. Personalen ingriper omedelbart om en elev visar tråkig jargong eller attityd.
- Arbeta med att stärka eleverna så maktstrukturer och hierarkier inte får möjlighet att utvecklas. Ibland styr personalen gruppindelningar för att inte ge utrymme för uteslutningar. Personalen är särskilt uppmärksam på faran för gruppbildning och andra oönskade effekter, t.ex. när eleverna står i led.
- Konflikter bearbetas enskilt, i grupp och tillsammans med föräldrar, utifrån situationen. Bedömningen när föräldrar ska kontaktas görs av läraren, t.ex. när föräldrar och lärare behöver ha gemensamma strategier.
- Tydlighet mot eleverna och en medveten träning för att få ljudnivån i klassrum, matsal, idrottshall och korridorer på en lagom nivå.
- Sträva efter att organisera rastvärdssystemet effektivt och med genomtänkta lösningar, t.ex. rastvärdar både på framsidan och baksidan av skolbyggnaden och på de ställen där elever har upplevt sig otrygga (se sammantällning av trygghetsenkät).
- Uppmuntra eleverna till nya kontakter för att lösa upp olika gruppkonstellationer.

Ansvar: All personal

Trakasserier och sexuella trakasserier

Främjande och förebyggande åtgärder:

- Skolan har en nolltolerans för trakasserier, såväl sexuella som sådana med hänsyftning till diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.
- Personalen för diskussioner med eleverna om språkbruk som kan uppfattas som trakasserande och har sexuell anspelning.

Ansvar: All personal

Diskrimineringsgrunderna

Kön

Främjande och förebyggande åtgärder:

- Skolan ska skapa förutsättningar för eleverna att kunna utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa könsroller.
- Genusperspektivet ska finnas med i alla beslut som rör skolans organisation och verksamhet.
- En medveten fördelning av ”taltid” för att ge flickor och pojkar samma förutsättningar.
- Oavsett om man är pojke eller flicka har man rätt att välja aktivitet efter intresse. Eleverna får exempel genom att titta på film, läsa böcker etc.

Ansvar: Rektor och all personal

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Främjande och förebyggande åtgärder:

- Alla elever skall bemötas med respekt oavsett elevens känsla av könsidentitet.
- All verksamhet på vår skola ska genomsyras av ett genusperspektiv för att öka jämställdheten.
- Om någon elev inte identifierar sig som flicka eller pojke eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön bemöts det med förståelse och respekt. Samtal och reflektioner med eleverna ska ske i naturliga sammanhang.
- Oavsett om man är pojke eller flicka har man rätt att välja aktivitet efter intresse. Eleverna får exempel genom att titta på film och läsa böcker.

Ansvar: All personal

Etnisk tillhörighet

Främjande och förebyggande åtgärder:

- All personal medverkar till att utveckla barnens och elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och förmåga att ta ansvar för andra människor.
- Tolk används vid samtal och möten.
- All personal tar tillfällen i akt och bemöter elevernas attityder och föreställningar runt etniska likheter och olikheter, demokrati och jämlikhet.
- Tydliggöra via tolk för föräldrar med utländsk härkomst vad skolan har för förväntningar på elevernas skolgång.

Ansvar: All personal

Religion eller annan trosuppfattning

Främjande och förebyggande åtgärder:

- I det vardagliga arbetet bemöts elevers frågor och funderingar, t.ex. om olika trosuppfattningar.
- Uppmärksamma och arbeta med mångkultur och de högtider som våra elever firar.

Ansvar: All personal

Funktionsvariation

Främjande och förebyggande åtgärder:

- Planera och anpassa skolans lokaler och verksamhet efter de olika behov som finns för elever och vårdnadshavare med funktionsvariation.
- Vårdnadshavare med funktionsvariation ska ges samma möjligheter som övriga vårdnadshavare att besöka skolan och delta i anordnade aktiviteter.
- Arbeta med att öka kunskapen hos elever och personal om olika funktionsvariationer. Ha en förståelse om vikten av ett bra bemötande.
- Anpassa arbetssätt och material utifrån elevernas behov.
- Inom varje klass ordna aktiviteter där man kan få känna på några förutsättningar för olika funktionsvariationer.
- Planera in och ge pauser till elever som har stort rörelsebehov.

Ansvar: Rektor, all personal

Sexuell läggning

Främjande och förebyggande åtgärder:

- Arbeta för ökad förståelse, respekt och acceptans för olika sexuella läggningar.
- Diskussioner om olika familjebildningar tas upp i klasserna i naturliga sammanhang.

- Samtal och reflektioner med eleverna kring deras bruk av ord med sexuell anspelning.

Ansvar: All personal

Ålder

Främjande och förebyggande åtgärder:

- Skolans lokaler och skolgård är till för alla oavsett ålder.
- Nyanlända elever skolplaceras utifrån ålder och social mognad.

Ansvar: Rektor och all personal

Delaktighet – förankring - information

Augusti/september 2018

- Planen för läsåret 2018-2019 presenteras för eleverna.
- Arbetet mot målen och med åtgärderna för läsåret planeras av personalen och elevernas tankar och förslag tas tillvara.
- Planen för läsåret 2018-2019 presenteras vid första föräldramötet under höstterminen och läggs ut på skolans hemsida.

November

- Den kommungemensamma elevenkäten genomförs med åk.1-3. Mentorerna i förskoleklasserna gör en muntlig avstämning med varje elev. Uppföljning med eventuella justeringar görs i planen.

Mars

- En trygghetsenkät med tillhörande skolgårdskarta genomförs med eleverna, F-klass till åk.3. Den sammanställs av specialpedagogen, därefter analyseras resultaten av klasslärarna och i arbetslagen. Eleverna i varje klass lämnar synpunkter på arbetet kring trivsel och trygghet och kommer med förslag på åtgärder. Eleverna i grundsärskolan/träningskolan gör en kommunövergripande trygghetsenkät riktad till vårdnadshavarna. Resultatet analyseras och förslag på åtgärder utarbetas.

Juni

- Vid pedagogiska konferenser eller PKU-dagar i juni granskas läsårets arbete. Med utgångspunkt från enkäterna, olika kartläggningar och den dokumentation som finns analyseras och utvärderas samtliga mål i planen, samt hur arbetet har fungerat på organisations-, grupp- och individnivå. Nya mål och åtgärder diskuteras. Utvärderingsfrågorna i planen används som stöd.
- Samtal med eleverna klassvis om mål och åtgärder för kommande läsår. Elevernas synpunkter och förslag tas tillvara, enskilda såväl som elevrådets.

- Gemensamma mål, förebyggande och förhindrande åtgärder för läsåret 2019-2020 dokumenteras i skolans *Kvalitetsredovisning* och är ett underlag för den revidering som görs i början av nästa läsår.

Under läsåret följs arbetet kring den *Årliga planen mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling* kontinuerligt upp i samtliga klasser. Detta för att säkerställa att alla elever behandlas lika och att elevernas åsikter tas tillvara. Skolans likabehandlingsarbete följs även regelbundet upp på Elevhälsoteamets möten under hela läsåret.

Vårdnadshavare har möjlighet att kontinuerligt lämna synpunkter på planen och på arbetet med likabehandling, till rektor, ansvarig mentor eller till elevhälsoteampersonal. Exemplar av den *Årliga planen mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling* ska finnas i skolans krisplan samt i varje klassrum. Planen finns även utlagd på skolans hemsida.

Ansvar: Rektor, klasslärare, specialpedagog och EHT-team

Kompetensutveckling

Värdegrundsfrågor från Lgr 11 har lyfts i alla arbetslag i samband med arbetet med de främjande och förebyggande åtgärderna.

Arbete i elevhälsoteamet, en gång per månad, där elevären den har blivit belysta utifrån diskussioner mellan olika professioner.

Lärare och övrig personal har fått handledning av personal i EHT-teamet vad gäller medicinsk information, pedagogisk handledning samt handledning kring elever med social problematik.

Fortbildning av personalen i skolans EHT-team: Alla har läst boken EHM (Elevhälsomötet) – en främjande, förebyggande och lärande modell, *Anna Bengtsson, Maria Kempe Olsson, Ida Necovski*. EHT-personalen har utifrån sin profession varit på olika fortbildningsdagar.

Uppföljning och utvärdering

Arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling ska följas upp, utvärderas och dokumenteras fortlöpande.

September/oktober 2018

- Avstämning görs kring varje elevs mående, vid behov görs även intervjuer och kartläggningar.
- Vid höstterminens föräldramöte och utvecklingssamtal samlas enskilda föräldrars synpunkter in och tas tillvara.

November

- Eleverna i åk.1-3 svarar på en kommunövergripande enkät med frågeställningar runt likabehandling, trygghet och inflytande i skolan. Svaren sammanställs centralt och skickas till skolan för vidare analys och eventuella åtgärder på skolan.

Mars 2019

- Alla elever svarar på skolans egen trygghetsenkät. Vid behov görs intervjuer och kartläggningar. Svaren analyseras och utvärderas i arbetslagen och tillsammans med eleverna i respektive klass.
- Vid vårterminens utvecklingssamtal samlas enskilda föräldrars synpunkter in och tas tillvara.

Juni

- Arbetslagen gör en bedömning av måluppfyllelsen och en utvärdering av planens främjande och förebyggande åtgärder. Samtidigt görs en utvärdering av planens övriga delar.
- Varje klass gör också en utvärdering av de främjande och förebyggande åtgärderna.
- Övriga synpunkter på planen samlas in.
- Synpunkter från enskilda föräldrar tas tillvara.
- Arbetslagen och klasserna diskuterar vilka förebyggande och främjande åtgärder som ska prioriteras kommande läsår.
- Personalen beslutar vilka mål som ska finnas med i nästa års plan.
- Elevhälsoteamet ansvarar för att utvärderingen sammanställs skriftligen. De ansvarar även för eventuell revidering av planen och för att nya mål och åtgärder skrivs in.
- Uppföljning och utvärdering av planen ska vara klar senast augusti 2019. Arbetet är en del av skolans systematiska kvalitetsarbete.

Dokumentation: En uppföljning/utvärdering ska leda fram till: Vilka åtgärder som har varit bra, fungerat och vad som behöver förbättras. Vad som har gjorts och vad som planeras. Hur man har samverkat med elever och personal. Utvärderingen dokumenteras i skolans *Systematiska kvalitetsredovisning*. I slutet av läsåret, juni månad, görs en slutgiltig årlig utvärdering som ligger till grund för kommande läsårs Årliga Plan.

När åtgärder sätts in under en begränsad tid ska det alltid finnas en dokumenterad tidsplan, d.v.s. när åtgärden har påbörjats och när den har avslutats.

Ansvarig: Rektor och all personal

Stödfrågor vid utvärderingen av planens mål och åtgärder

- Har vi nått vårt mål?
- Har åtgärderna genomförts? (Om inte: Varför och vem bär ansvaret?)
- Vilka åtgärder planeras men har ännu inte vidtagits?
- Åtgärder som gett positiv effekt. Vad var bra?
- Vilka åtgärder behöver förbättras? Hur?
- Har vi använt resurserna rätt?
- Hur har samverkan skett?

Frågeställningar som undersöker skolans verksamhet

- Har nya risker och hinder uppmärksammas vid utvärderingen och vilka nya åtgärder behöver göras?

- Har risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling framkommit i kommunens grundskoleenkät?
- Har några konkreta händelser inträffat som kan upplevas som diskriminering trakasseri eller kränkande?
- Förekommer repressalier?
- Har diskriminering, trakasseri eller kränkande behandling uppmärksammats av elev- eller lärarorganisationer?
- Granska riskerna för diskriminering, trakasseri och kränkning utifrån organisationsnivå:
Resursfördelning, lokaler, utemiljö, personella resurser granskas på arbetslagsträffar, APT, EHT och klasskonferenser.
Riskerar skolan, genom sin organisation, att diskriminera elever och föräldrar direkt, indirekt, genom bristande tillgänglighet eller genom handlingar som kan upplevas som instruktioner till diskriminering eller repressalier? Granskas mot diskrimineringsgrunderna.
- Granska riskerna för diskriminering, trakasserier och kränkningar utifrån gruppnivå och individnivå:
Elevernas upplevelser och synpunkter fångas upp vid gruppintervjuer, enkätfrågor, samtal med elever, elevråd. Upplevelser och synpunkter fångas upp vid utvecklingssamtal.
- Förekommer beteenden från vuxnas sida som kan upplevas som diskriminering, trakasserier eller kränkningar?

Frageställningar som analyserar skolans verksamhet

- Vilka risker har framkommit?
- Vad är orsaken till riskerna?
- Hur kan riskerna minimeras? Vilka åtgärder behöver göras?
- Vad är orsaken till händelser som upplevts som diskriminering, trakasserier eller kränkningar? Hur har de följts upp? Och hur kan de förebyggas i fortsättningen?

Framåt

- Hur använder vi oss av våra erfarenheter i kommande läsårs ”*Årlig Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling*”?

Uppmärksamma – utreda – dokumentera – åtgärda och följa upp diskriminering, trakasserier och kränkande behandling mellan elever

Allmänna rutiner för att uppmärksamma:

- Trygghetsfrågor tas upp inom arbetslagen.
- Trygghet och trivsel tas upp på utvecklingssamtalen.
- Regelbundna samtal med enskilda elever i klasserna.
- Enkäter.
- Uppmärksamhet inför förändrat beteende.
- Dokumentation och kartläggning.
- Dialog med hemmen.
- Frånvarostatistik med uppföljning.

Ansvar: All personal

Vuxen kränker barn/elev

Om vuxen utsätter barn/elev för trakasserier, sexuella eller med hänsyftning till någon av diskrimineringsgrunderna gäller samma rutiner.

1. När en vuxen kränker ett barn eller en elev ska man som kollega och/eller chef reagera och påtala hur man upplevde situationen.
2. Ansvarig rektor meddelas om vad som hänt och vilka åtgärder som vidtagits i den akuta situationen. Rektor meddelar huvudman.
3. I en situation där kränkning misstänks eller har förekommit börjar rektor att utreda genom att ta reda på fakta kring vad som har hänt. Rektor pratar med såväl den som utsatts som med den som utförde kränkningen och gör klart att detta inte får förekomma samt vilka följderna blir om beteendet fortsätter. Den som blivit kränkt ges budskapet att skolans vuxna kommer att sätta stopp för kränkningarna samt att det inte är den kränktes fel att kränkningarna inträffat.
4. Samla ytterligare fakta kring kränkningarna genom att låta den kränkte berätta. Anteckna gärna uttryck och händelser. Exempel på frågeställningar är: Vad har hänt? Hur har den kränkte blivit utsatt? Vem kränker? Var sker kränkningarna? När sker kränkningarna?
5. Händelsen/händelserna utreds genom att den eller de som kränker berättar vad som hänt. Skolans syn på kränkningar klargörs tydligt. Skolan accepterar inte någon form av kränkningar. Alla kränkningar måste omedelbart upphöra. Samtalet bör avslutas med att skolan aldrig kommer att acceptera kränkningar och att kontroller kommer att ske så att kränkningarna verkligen upphör. Förnyad samtalstid bör bokas in för uppföljning.

Blanketten "Dokumentation av kränkande behandling" påbörjas och fylls på efterhand.

6. Elevernas vårdnadshavare informeras snarast om samtalen. Beroende på elevernas ålder och mognad, vem som leder samtalen, vad som hänt och hur akut händelsen är informeras vårdnadshavarna före eller efter samtalen. Ju yngre eleverna är, desto viktigare är det att vårdnadshavarna informeras om samtalen i förväg. Det är också extra viktigt att informera vårdnadshavarna i förväg om den/de som genomför samtalen är personer som eleverna inte känner särskilt väl.
7. Ansvarig rektor utreder händelsen och avgör hur uppföljningen ska se ut.
8. Uppföljning sker de närmaste dagarna samt åter efter ca två veckor. Ansvarig rektor dokumenterar uppföljningen av händelsen i den påbörjade blanketten samt beslutar och dokumenterar när ärendet är avslutat. Dokumentationen skickas till huvudman.
9. Den kränkte kan behöva extra stöd under längre eller kortare tid, t ex i form av samtal.

10. Den eller de som kränkt behöver också följas upp och samtalas med under en period.
11. Om kränkningarna inte upphör är det viktigt att gå vidare utan dröjsmål. Detta sker genom att rektor alltid informeras och diskussion om beslut tas. Detta innebär att rektor kopplas starkare till utredning och åtgärder. De åtgärder som då skall övervägas är anmälan till Lärande och stöds verksamhetsledning och utskott, diskussion eller anmälan till socialtjänsten och/eller kontakter med polisen.

Barn/elev kränker barn/elev

Om barn/elev utsätter barn/elev för trakasserier, sexuella eller med hänsyftning till någon av diskrimineringsgrunderna gäller samma rutiner.

1. När skolan får kännedom om att en kränkning skett ska omedelbart åtgärder vidtagas. Ansvarig lärare/mentor meddelas om vad som hänt och vilka åtgärder som vidtagits. Ansvarig lärare/mentor pratar med såväl den som utsatts som med den som utförde kränkningen och gör klart att detta inte får förekomma samt vilka följderna blir om beteendet fortsätter. Den som blivit kränkt ges budskapet att skolans vuxna kommer att sätta stopp för kränkningarna samt att det inte är den kränktes fel att kränkningarna inträffat. Rektor informeras och meddelar huvudman. Mentor informerar berörda elevers vårdnadshavare om det inträffade och vilka åtgärder som kommer att vidtas.
2. Den/de som fått rektors uppdrag att utreda börjar med att ta reda på fakta kring vad som har hänt genom att låta den kränkte berätta. Anteckna gärna uttryck och händelser. Exempel på frågeställningar är: Vad har hänt? Hur har den kränkte blivit utsatt? Vem kränker? Vem är ledaren? Var sker kränkningarna? När sker kränkningarna?

Blanketten ”Dokumentation av kränkande behandling” påbörjas och fylls på efter hand.

3. Den eller de som kränker berättar vad som hänt, en i taget och så nära i tid som möjligt. Skolans syn på kränkningar klargörs tydligt. Skolan accepterar inte någon form av kränkningar. Alla kränkningar måste omedelbart upphöra. Fråga gärna: ”Vad kan du göra för att kränkningarna ska upphöra?” Samtalet bör avslutas med att skolan aldrig kommer att acceptera kränkningar och att uppföljning kommer att ske så att kränkningarna verkligen upphör. Förnyad samtalstid bör bokas in för uppföljning.
4. Berörd personal inom skolan informeras och vid behov elevhälsoteamet.
5. Elevernas vårdnadshavare informeras fortlöpande om samtalen. Ju yngre eleverna är, desto viktigare är det att vårdnadshavarna informeras om samtalen i förväg. Det är också extra viktigt att informera vårdnadshavarna i förväg om den/de som genomför samtalen är personer som eleverna inte känner särskilt väl.
6. Om vårdnadshavaren har synpunkter på skolans hantering av ärendet ombeds de kontakta huvudman, i det här fallet skolchefen.
7. Den kränkte och de som kränkt kan behöva extra stöd under längre eller kortare tid, t ex i form av samtal med kurator eller skolsköterska.

8. Uppföljning sker dagen därpå och de närmaste dagarna samt regelbundet tills kränkningarna upphört. Kontinuerlig kontakt med berörda vårdnadshavare. Händelsen dokumenteras fortlöpande. När ärendet är avslutat skickas dokumentationen till huvudman.
9. Om kränkningarna inte upphör är det viktigt att gå vidare utan dröjsmål. Detta beslut tar rektor, vilket innebär att rektor kopplas starkare till utredning och åtgärder. De åtgärder som då skall övervägas är anmälan till socialtjänsten och/eller kontakter med polisen.

Barn/elev kränker vuxen

Om barn/elev utsätter vuxen för trakasserier, sexuella eller med hänsyftning till någon av diskrimineringsgrunderna gäller samma rutiner.

1. När skolan får kännedom om att en kränkning skett vidtas omedelbart åtgärder. Ansvarig rektor meddelas. Rektor pratar med såväl den som utsatts som med den som utförde kränkningen och gör klart att detta inte får förekomma samt vilka följderna blir om beteendet fortsätter. Huvudman informeras.
2. Vårdnadshavaren informeras och ges möjlighet att delta i utredningen.
3. Ansvarig rektor utreder händelsen genom att ta reda på fakta kring vad som har hänt. Exempel på frågeställningar är: Vad har hänt? Hur har den kränkte blivit utsatt? Vem kränker? Var sker kränkningarna? När sker kränkningarna? Skolans syn på kränkningar klargörs tydligt. Skolan accepterar inte någon form av kränkningar. Alla kränkningar måste omedelbart upphöra. Samtalet bör avslutas med att skolan aldrig kommer att acceptera kränkningar och att uppföljning kommer att ske så att kränkningarna verkligen upphör. Tid för uppföljning bokas.

Blanketten ”**Dokumentation av kränkande behandling**” påbörjas och fylls på efter hand.

4. Elevernas vårdnadshavare informeras om samtalen om de inte har varit personligen närvarande. Ju yngre eleverna är, desto viktigare är det att vårdnadshavarna informeras om samtalen i förväg. Det är också extra viktigt att informera vårdnadshavarna i förväg om den/de som genomför samtalen är personer som eleverna inte känner särskilt väl.
5. Uppföljning sker dagen därpå och de närmaste dagarna samt kontinuerligt tills kränkningarna upphört. Ansvarig rektor dokumenterar händelsen, uppföljningen och beslutar när ärendet avslutas. Dokumentationen skickas till huvudman.
6. Den kränkte kan behöva extra stöd under längre eller kortare tid, t ex i form av samtal.
7. Den som kränkt kan också behöva samtalsstöd i någon form.
8. Om kränkningarna inte upphör är det viktigt att gå vidare utan dröjsmål. Detta sker genom att rektor informeras och beslutar om fortsatta åtgärder.

Dokumentation av kränkande behandling/ trakasserier

Ärendet anmält av	Ansvarig handläggare i ärendet	
Den kränkte/diskriminerade elevens namn	Personnummer	
Skola/förskola/fritidshem	Klass/avd	Anmälningdatum

Beskrivning av händelsen		
☐ Rektor informerad		Datum
☐ Huvudman informerad		Datum
☐ Tillbudsrapport inlämnad (<i>Vid fysisk skada</i>)		Datum

	Information har skett till berörda (<i>personal, EHT, kamrater</i>)	Datum
1		
2		
3		
4		
5		

Datum för samtal med berörd elev (samt ev anteckningar)

Datum för samtal med övriga inblandade (namn + ev anteckningar)

Datum för kontakt med vårdnadshavare (samt ev anteckningar)

☐ Åtgärdsprogram har upprättats	Datum
☐ Åtgärdsprogram har inte upprättats	

Datum för uppföljning (ange med vem/vilka)
--

☐ Ärendet är avslutat	Datum
☐ Ärendet överlämnas till polis eller socialtjänst	Datum

Blanketten samt övrig dokumentation arkiveras av rektor/förskolechef. Kopia (exkl anteckningar) lämnas till LoS exp.

Kontakter för mer information

Barn- och elevombudet finns på Skolverket och ska hjälpa elever i frågor om kränkande behandling i skolan. Hit kan man vända sig för att få råd, stöd och hjälp.

Adress: Barn- och elevombudet, 106 20 Stockholm

Telefon: 08-527 332 00 **E-post:** beo@skolverket.se

Webbplats: www.skolverket.se

I Sverige har alla barn och ungdomar under 18 år en egen ombudsman som arbetar för deras rättigheter. Barnombudsmannen informerar om barnkonventionen, följer hur den fungerar i samhället, samt föreslår ändringar i lagar och regler.

Telefon: 08-692 29 50

E-post: bo@bo.se

Webbplats: www.bo.se

**diskriminerings
ombudsmannen**

DO är en statlig myndighet som arbetar mot diskriminering och för allas lika rättigheter och möjligheter i samhället.

Telefon: 08-120 20 700

E-post: do@do.se

Webbplats: www.do.se